

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 29.8.2024 hyväksynyt seuraavan malminetsintäluvan jatkoaikaa koskevan hakemuksen:

Hakija:	Mawson Oy
Alueen nimi:	Männistö
Lupatunnus:	ML2016:0046
Alueen sijainti ja koko:	Ylitornio, 1393,85 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätös on nähtävillä Tukesin kotisivulla osoitteessa: <https://tukes.fi/malminetsintaluvat-ja-valtaukset>

Tieto päätöksen antamisesta on julkaistu sijaintikunnan verkkosivuilla.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai ylitarkastaja Antti Mikkola puh. 029 505 2184

Kuulutettu 29.8.2024

Pidetään nähtävänä 7.10.2024 asti

LIITTEET

Liite 1: Lupakartta malminetsintäalueesta

Mawson Oy
Alatie 2B
96100 Rovaniemi

**PÄÄTÖS MALMINETSINTÄLUVAN VOIMASSAOLOAJAN JATKAMISESTA JA SITÄ KOSKEVA
MÄÄRÄYS TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA**

Hakija: Mawson Oy
2437454-1
Suomi

Yhteystiedot: Alatie 2B
96100 Rovaniemi

Lisätietoja antaa:
Tapani Hyysalo
thyysalo@mawson.fi
+358 50 448 8303

Alueen nimi: Männistö
Alueen sijainti: Ylitornio

Jatkoaikahakemus on tullut vireille 21.7.2023. Kaivosviranomaisen on tehnyt hakemustarkastuksen ja todennut hakemuksen täyttävän kaivoslain 34 §:n, 61 §:n ja 169 §:n vaatimukset. Hakemuksen lupatunnus on ML2016:0046 ja kaivoslain 34 §:n mukainen etuoikeuspäivämäärä 21.7.2023.

Hakemuksen tarkoitus: Malminetsintä kaivoslain (621/2011) pykälien 5, 9 ja 32 tarkoittamalla tavalla.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) **myöntää** kaivoslain (621/2011) nojalla jatkoaikaa Mawson Oy:n malminetsintäluvalla nimeltä "Männistö" lupatunnuksella ML2016:0046.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Tässä malminetsintä lupapäätöksessä annetut tarpeelliset tarkentavat lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi perustuvat kaivoslain (621/2011) 51 §.

Malminetsintäluvalla nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintä lupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Päätöksen voimassaolo

Malminetsintälupa on **voimassa tällä päätöksellä enintään kolme (3) vuotta** päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakija on hakenut malminetsintälupaa kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaisesti. Mikäli luvanhaltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintälupaa sen voimassaoloaikana tai luopua siitä kokonaan, tulee luvanhaltijan toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta (Kaivoslaki 621/2011, 60 §, 61 §, 66 §, 67 §).

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti malminetsintälupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on saanut lainvoiman ja lupapäätöksessä määrätyt velvoitteet on suoritettu. Kaivosviranomainen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta. Päätöksen lainvoimaisuus tulee tarkistaa luvassa mainitulta hallinto-oikeudelta valitusajan päättymisen jälkeen.

Mawson Oy on 21.7.2023 hakenut päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen.

Tukes määrää kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla, että tämän lupapäätöksen lupamääräyksessä 1 kuvattuihin yksilöityihin toimenpiteisiin 1–2 voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Toimenpiteet olivat sallittuja myös aikaisemmin voimassa olleessa luvassa.

Tutkimustoimenpiteet (lupamääräys 1 kohdat 1–2) voidaan kuitenkin aloittaa vasta, kun malminetsintäluvan ML2016:0046 jatkoaikapäätöksessä määrätty vakuus on asetettu, ja muut edellytetyt velvoitteet on suoritettu. Lisäksi luvassa sallitut maahan kajoavat ”Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat” sekä tutkimuskairauksista RC-kairaus voidaan aloittaa vasta lupapäätöksen valitusajan loputtua ja sen varmistuttua, ettei lupapäätöksen ole haettu muutosta hallinto-oikeudesta. Vakuus asetetaan kaivoslain 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden suorittamista sekä 103 §:ssa tarkoitettun vahingon ja haitan korvaamista varten, sekä 169 §:ssä mainittujen niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Toimet on suoritettava tässä malminetsintäluvan jatkoaikapäätöksessä annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Luvanhaltija voi tämän lisäksi ryhtyä myös sellaisiin malminetsintätutkimuksiin, joihin ei kaivoslain (621/2011) 7 ja 9 §:n nojalla vaadita malminetsintälupaa.

Luvan haltijan tulee huolehtia, että malminetsintätöitä suorittava henkilöstö ja urakoitsijat ovat perehtyneet tässä luvassa annettuihin määräyksiin.

Malminetsintäalueen tiedot

Pinta-ala: 1393,85 ha
Alueen nimi: Männistö
Sijainti: Ylitornio

Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä lupakartasta (Liite 1). Lupa-alueesta on rajattu pois tiedossa olevat esteet. Malminetsintää ei saa suorittaa tällä luvalla, eikä jokamiehenoikeudella 150

metriä lähempänä asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta, yksityistä pihapiiriä tai erityiseen tarkoitukseen otetuilla alueilla. Jokamiehenoikeuksiin kuuluvalla liikkumisella ei myöskään saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä muille ihmisille tai luonnolle.

Alueesta tarkemmin

Malminetsintälupa-alueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava, jossa alue on merkitty kaivostoiminnan kehittämisvyöhykkeeksi (ek). Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Alueen eteläosassa on METSO-kohde, joka rajautuu suojelumetsään. Alueeseen sisältyy myös pieneltä osin Natura-verkoston ulkopuolista vanhojen metsien suojeluohjelma-alueita. Alueelle sijoittuu pohjavesialueita (Romppaanoja-Tuorerommas sekä osin Kotakulha). Alue ympäröi Romppaat Natura-alueita (FI1302107). Lupa-alue on metsätalouskäytössä olevaa metsätalousmaata ja jota halkovat useat metsäautotiet.

Otaksuma mineraaleista

Alueen geologiseen malmipotentialiin sekä hakijan suorittamiin tutkimuksiin ja tuloksiin perustuen hakija otaksuu alueella olevan seuraavia kaivosmineraaleja: kulta (Au), kupari (Cu), koboltti (Co), nikkeli (Ni), molybdeeni (Mo), wolframi (W)

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset (velvoitteet ja rajoitukset)

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi ottaen huomioon kohteella tehdyt aikaisemmat tutkimukset. Jotta mahdolliselle jatkoluvulle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

2. Määräys tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Tutkimustöitä ja -tuloksia koskevaan vuosittaiseen selvitykseen on sisällytettävä: käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät, yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja pääasialliset tulokset. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilla. Kunkin kalenterivuoden tutkimustöistä ja -tuloksista on raportoitava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä, ellei toisin ohjeisteta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 14 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 4 §.

3. Määräys jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle

Kun malminetsintälupa on rauennut osittain, kokonaan tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on raukeavilta alueilta;

1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on lisäksi tehtävä asianosaiselle Palojärven paliskunnalle. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

2) kuuden kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaineisto ja kirjallinen esitys edustavasta otoksesta kairasydämiä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita tarkemmin raportoinnin muodosta. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilla.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011), 15 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012), 5 §.

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa lupamääräyksessä 1 kohdassa 1 ja 3 sallituilla menetelmillä,

ei synny kaivannaisjätettä. Mikäli kaivannaisjätettä syntyy lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainitussa kallioperänäytteenotossa kairaamalla, malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä ja käsittelemisestä. Maanpinnalle nouseva hienojakoinen paikallinen kiviaines eli kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä. Kun tutkimuskohteet lupa-alueella tarkentuvat, luvanhaltijan tulee esittää suunnitelma, maa- ja kiviainesjätteiden sekä pintamaiden palauttamisesta ottamispaikkaan, jos se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista eikä siitä aiheudu kiellettyä ympäristön pilaantumista. Mikäli kairaussoijan palauttaminen ottamispaikkaan ei ole mahdollista, kairaussoija on kerättävä talteen kohteelta ja kuljetettava pois. Lupamääräyksessä 8 ja 9 on määrätty tarkemmin, kuinka tulee toimia luonnonsuojelulaisissa tarkoitetuilla erityisesti suojeltavilla kohteilla tai jos alueelle sijoittuu pohjavesialueita.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintä-alueeseen kuuluvien **kiinteistöjen omistajille** (sekä näihin rinnastettaville, Kaivoslaki 5.2 §), Palojärven palikunnalle, ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille,
- toimivaltaisen Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle,
- Metsähallitukselle
- Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä alueelliselle vastuumuseolle (Tornionlaakson museo).

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.

6. Määräys malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta

Kaivosviranomaisen ei näe tässä vaiheessa tarvetta malminetsintäalueen pienentämiselle. Tutkimuksia voidaan pitää perusteltuna koko ML2016:0046 alueella. Jos luvan haltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintälupaa tai luopua siitä kokonaan, tulee luvan haltijan tehdä ilmoitus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 11 §, 51 §, 67 §). Otettaessa huomioon alueen koko, tutkimussuunnitelma ja sen perustelut, sekä seikka, etteivät luvassa sallittavat malminetsintätoimet nykyisen aluerajauksen sisällä estä tai vaikeuta olennaisesti muita alueeseen kohdistuvia käyttötarpeita, voidaan tutkimuksia pitää perusteltuna koko alueelle.

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tähän malminetsintälupaan ML2016:0046 on määrätty lupakohtainen yksilöity 4000 euron suuruinen vakuus 13.8.2020 annetussa päätöksessä, eikä vakuuden nostamiselle ole olemassa perusteita. Olosuhteet ja asiaan vaikuttavat seikat ovat pysyneet vastaavina. Vakuus on asetettu pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitettun vahingon ja

haitan korvaamista, 169 §:ssä mainittujen niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu malminetsintäalueilla suoritetun valvontatyön kautta saatuihin havaintoihin. Valvontahavaintojen perusteella tyypillisimpien malminetsintäalueilla sattuvan vahingon suuruusluokka on linjassa tässä luvassa määrätyn vakuuden kanssa. Kaivosviranomaisen on arvioitua toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Luvassa sallitut geofyysikaaliset- ja geokemialliset tutkimusmenetelmät tai maaperä- ja kallioperänäytteenotto tai tutkimusojat eivät aiheuta merkittävää vahinkoa ympäristölle tai luonnolle, kun tutkimustyö suoritetaan lupamääräyksiä noudattaen. Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat lähinnä yksittäiset puustovahingot. Luvassa on kielletty luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lajien vahingoittaminen tai vaarantaminen. Mikäli alueella on sellaisia, niitä varten on annettu tarkat rajoitukset. Lähtökohtaisesti luvan haltijan urakoitsijoilla on erillinen vastuuvakuutus tutkimustoimissa aiheutuneita ennakoimattomia vahinkoja varten. Kaivosviranomaisen harkitsee luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta

Malminetsintä sekä malminetsintäalueella liikkuminen ja muu alueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta eikä merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa. Luonnonolosuhteilla tarkoitetaan alueen pohja- ja pintavesioloja, lämpö- ja kosteusoloja sekä kasvien kasvupaikkatekijöitä.

Tämän päätöksen liitteessä 1 tarkoitettulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta toiminnan kannalta välttämättömään liikkumiseen ei tarvita erillistä maastoliikennelupaa. Tutkimustyön kannalta välttämättömiin kairaus-toimenpiteisiin saa käyttää alueen vettä, mutta jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100m³/vrk, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2. luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava aina huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17§:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareitit teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 metrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnisteet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintäalueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät on kirjattu lupamääräykseen 1. Sallituilla malminetsintämenetelmillä ei vaikeuteta oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista, ei aiheuteta olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä merkittävää maisemallista haittaa. Sallituilla tutkimustoimilla ei myöskään aiheuteta merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muuta merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta, kun tutkimukset suoritetaan päätöksessä sallituilla menetelmillä sallittuina ajankohtina. Lupamääräyksen 1 kohdassa 2 mainittua koneellisesti tehtävää maa- ja kallioperänäytteenottoa ei kuitenkaan saa suorittaa vesistön päältä. Mikäli malminetsintätutkimukset edellyttävät kairausta vesistön päältä, tulee sitä varten hakea luvan muuttamista kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaisesti.

Tällä malminetsintäluvalla ei ole tarkoituksena tehdä koelouhintaa taikka laajuudeltaan tai vaikutuksiltaan sitä vastaavia toimenpiteitä, eikä toimintaa myöskään ole suunniteltu asema-kaava-alueelle. Sallittujen, kohteella hetkellisesti suoritettavien tutkimustoimien ei voida myöskään katsoa häiritsevän merkittävästi Suomen pesimälintuja, jotka ovat suurelta osin luonnon-suojelulailta rauhoitettuja. Suomessa seurataan lajien uhanalaisuutta, ja lajien uhanalaisuustilanteen voi tarkastaa Punaisen kirjan verkkopalvelussa (YM & SYKE, 2019), joka löytyy osoitteesta <https://punainenkirja.laji.fi>. Kirjassa on mainittu myös aina uhanalaisuuteen johtaneet syyt ja uhkatekijät tulevaisuudessa. Tässä luvassa sallittuja malminetsintämenetelmiä ei mainita kirjassa syiksi tai tulevaisuuden uhkatekijöiksi.

Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa päädy kiintoainesta pintavesiin. Lupa-alueella esiintyy luonnontilaisia tai luonnontilaisten kaltaisia lähteitä. Niiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty ja niiden läheisyydessä toimimiseen on jätettävä riittävä suojaetäisyys. Puronuoman luonnontilan säilymisen vaarantaminen on kielletty.

Liittyen lupapäätökseen ML2014:0060 (Rompas) kaivosviranomaisen määrää, että lupa-alueelta ML2016:0046 (Männistö) voidaan kairata yhteensä 75 kairauspaikalta viistosti lupa-alueen ML2014:0060 (Rompas) alapuoliseen kallioperään. Lupa-alueen ML2016:0046 (Männistö) sisällä tapahtuvien kallioperäkairausten määrää ei rajoiteta.

Romppaanojan ja Romppaiden välisellä maakannaksella ei saa suorittaa puiden poistoa 20m lähempänä Romppaan Natura-alueen rajasta (näin vältetään valaistus- ja varjostusolosuhteiden muuttuminen Natura-alueen puolella). Toimittaessa Romppaanojan ja Romppaiden välisellä maakannaksella, tulee käyttää kairaussoijan talteen keräystä, ja koneellista näytteenottoa voi suorittaa vain maankamاران ollessa jäänyt sekä kun sitä suojaa lumipeite. Malminetsintäluvassa säädettyä 30 m kulkuoikeutta lupa-alueen ulkopuolelle ei sovelleta Natura-alueiden osalta. Koneellista malminetsintää ei saa toteuttaa 100 m suojavyöhykkeellä Romppaanojasta touko-heinäkuun aikana (saukon pesintä). Lintujen pesimäaikana (1.5–31.7) tulee noudattaa mahdollista melua aiheuttavassa näytteenotossa 50m suojavyöhykettä Romppaiden Natura-alueen rajasta, jotta mikään merkittävä vaikutus ei ulotu Romppaiden Natura-alueelle. Hakija on esittänyt kyseiset lieventävät toimenpiteet omassa lupahakemuksessaan ja kaivosviranomaisen asettaa ne myös lupamääräyksissä noudatettaviksi.

Lupa-alueella on rauhoitettujen, uhanlaisten ja sensitiivisen kasvilajien esiintymiä (LsL 9/2023 74 §:n). Rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa

juurineen eikä hävittää. Esiintymä tulee huomioida tutkimustoiminnassa siten, ettei toiminta vahingoita tai vaaranna esiintymiä. Kasvilajien esiintymään tulee jättää n. 30 m suojavyöhyke.

Lupa-alueella on rauhoitetun ja uhanlaisen kasvilajin (lapinleinikki) esiintymiä (luonnonsuojelulaki 9/2023, 74 §, 75 § ja 76 §, luonnonsuojeluasetus 160/1997, 21 §, liite 4), joka on myös luontodirektiivin liitteen IV (b) mukainen laji. Tämä tulee huomioida tutkimustoiminnassa siten, ettei toiminta vahingoita tai vaaranna niiden esiintymiä. Luontodirektiivin Liitteen IV (b) ja mukaisen lapinleinikin esiintymään tulee jättää n. 30 m suojavyöhyke.

Lupa-alueella on rauhoitetun kasvilajin (valkolehdokki) esiintymiä (LsL 9/2023). Tämä tulee huomioida tutkimustoiminnassa siten, ettei toiminta hävitä niiden esiintymiä. Valkolehdokin esiintymään tulee jättää n. 20 m suojavyöhyke.

Alueella esiintyy useiden silmällä pidettävien ja vaarantuneiden jäkälien sekä kasvilajien esiintymiä. Vaikka silmälläpidettävien lajien turvaaminen on vapaaehtoista, eikä silmälläpidettävät lajit täytä varsinaisen uhanalaisuuden kriteerejä, silmälläpidettävien lajien esiintymien vahingoittamista tulee välttää tutkimuksissa.

Lupa-alueella saattaa olla uhanalaisia lettotyyppejä. Lupamääräyksen 1 kohdassa 3 on sallittu myös 3 tutkimuskaivannot ja tutkimusojat, mutta suoluonto- tai uhanalaisilla luontotyypeillä ei sallita tutkimuskaivantoja tai tutkimusojia. Mahdolliset kallioperäkairaukset on suoritettava suoalueilla ainoastaan lumipeitteisenä aikana maaperän ollessa roudassa, jolloin vaikutukset luontotyyppeihin eivät ole merkittäviä. Tässä luvassa sallitut malminetsintämenetelmät eivät ole uhkatekijä tai ollut uhanalaistumisen syy luontotyypeille. Mahdollisiin rauhoitettuihin kasvilajeihin tulee lisäksi jättää n.20m suojavyöhyke.

Lupa-alueella tunnetaan havaintoja saukosta. Tutkimustoiminta on suoritettava siten, ettei tapahdu lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista.

Lupa-alueelle sijoittuu vanhojen metsien suojelualue sekä METSO-suojeluohjelma kohde. Lisäksi alueella on Metsähallituksen Romppaiden ja Kaitajärven säädösvalmistelukohteet. Suojelutarkoituksiin hankitun kiinteistön suojelutavoitteita ei saa vaarantaa tutkimustoiminnalla. Metsähallituksen alueet jakaantuvat lupa-alueella seuraavasti; Liiketoiminnan alueelle yhteensä 1934,40 ha ja Luontopalveluiden alueelle yhteensä 23,27 ha.

Lupa-alueelle sijoittuu Tuoreromppaan pohjavesialue (E-luokka) sekä Kotakulhan pohjavesialue (luokka 2). Pohjavesialueilla ei saa suorittaa tutkimusojien kaivuuta eikä säilyttää pohjavedelle haitallisia aineita. Mahdollisten sosiaalitulojen jätevesiä ei saa päästää pohjavesialueiden maaperään.

Lisätietoja kohteen tilanteesta saa Lapin ELY-keskuksen lausunnossa (Liite 5), Metsähallituksen lausunnossa (Liite 6) ja Tornionlaakson museon lausunnossa (Liite 7) mainitulta yhteyshenkilöltä tai Tukesilta.

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Lapin ELY-keskukselle ja Metsähallitukselle ja Tornionlaakson museolle. Lähtökohtaisesti luvanhaltijalla ei ole kaivoslaissa asetettua yleistä inventointivelvollisuutta kasvillisuus- tai luontokartoituksille varovaisuusperiaate huomioiden, eikä sellaista edellytetä muiltakaan samankaltaisilta vaikutuksilta aiheuttavilta maankäyttömuodoilta suojelualueiden ulkopuolella.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden

vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 § ja 69 §, VNa (391/2012) 2 §.

Siirtyminen lupa-alueelle, ja lupa-alueella liikkuminen on sulanmaan aikana pyrittävä suunnittelemaan niin, että luontaisia aukkopaikkoja ja olemassa olevia uria käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee ensisijaisesti välttää sulanmaan aikana. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Koneellinen tutkimus ja näytteenotto alueilla, joilla on olemassa vaarana, että liikkuminen aiheuttaa maaperään vahinkoja (suot), tulee suorittaa aina ajankohtana, jolloin maaperä on jäänyt. Tutkimusmontut ja kuopat tulee merkitä huomiokepein sekä luiskata loiva reunaisiksi päistään niiden ollessa auki ja sisältävän putoamisvaaran. Tutkimusten päätyttyä tutkimusmontut, -kuopat ja -ojat on täytettävä ja maisemoitava. Lisäksi tulee huomioida Metsähallituksen lausunnossa (Liite 6) esitetyt seikat Metsähallituksen metsätieverkostoon liittyen.

Alue kuuluu Palojärven paliskunnan alueeseen. Malminetsintätutkimukset on sovitettava alueella toimivan paliskunnan kanssa siten, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa poronhoidolle. Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava alueen paliskunnalle tutkimustöistä ja niiden aikataulusta, sekä muusta alueiden käytöstä hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista. Malminetsintäluvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaita ja käytettävä valmiita veräjiä kulkemiseen. Edellä mainituilla toimenpiteillä vähennetään malminetsinnästä poronhoitoelinkeinolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja poronhoitoalueella.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 11 §:ään. Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

10. Määräys malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksuajankodasta

Alueella on ollut voimassa kaivoslain (503/1965) mukaiset valtaukset KaivNro 8837 kolme (3) vuotta, sekä kaivoslain (621/2011) mukainen malminetsintälupa ML2014:0046 kuusi (6) vuotta. Tämä päätös jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa kolme (3) vuotta (lupavuodet kymmenen (10), yksitoista (11) ja kaksitoista (12)). Malminetsintäluvan haltijan on maksettava malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuista korvausta **40 euroa hehtaarilta** luvan voimassaoloajan ensimmäiseltä vuodelta, sekä **50 euroa hehtaarilta** luvan voimassaoloajan kahdelta viimeiseltä vuodelta. Malminetsintäalueesta lasketaan kokonaispinta-ala, ja jokaisen kiinteistön tai muiden rekisteriyksiköiden osalta pinta-ala vähintään 0,1 hehtaarin tarkkuudella.

Malminetsintäkorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava vastaavana ajankohtana.

Luvan haltijan on ilmoitettava malminetsintäkorvauksen kokonaissuorituksesta kirjallisesti kaivosviranomaiselle, kun velvollisuus on täytetty.

Mikäli hakija pienentää tai muuttaa tässä päätöksessä määrättyä malminetsintäaluetta

muutoshakemuksella, määräytyy uusi malminetsintäkorvaus maanomistajalle seuraavasta tämän lupapäätöksen maksupäivästä alkaen muutospäätöksessä määrättävän pinta-alan mukaan.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 99 §:ään, jossa säädetään malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksutavasta, 51 § 67 § ja 69:ään, joissa säädetään malminetsintäluvan raukeamisesta ja muuttamisesta sekä 152.1 §:ään jossa säädetään kaivosviranomaisen on oikeudesta saada kaivoslain säännösten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot niiltä, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin (621/2011) perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 103 §:ään, jossa säädetään vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella.

Hakemuksen käsittely

Jatkoaikahakemus: Mawson Oy	21.7.2023
Täytäntöönpanohakemus: Mawson Oy	21.7.2023
Kuulutus hakemuksesta: Tukes	8.3.2024
Kuulutus täytäntöönpanohakemuksesta: Tukes	8.3.2024
Lausuntopyyntö: Tukes	8.3.2024
Jatkoaikapäätös: Tukes	29.8.2024

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Tukes on tiedottanut hakemuksesta sekä täytäntöönpanohakemuksesta 8.3.2024 kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Ylitornion kunnan ilmoituskanavilla. Hakemus on ollut nähtävillä myös Tukesin internet-sivuilla. Hakemus on ollut nähtävillä 15.4.2024 saakka.

Asianosaisia maanomistajia on tiedotettu hakemuksesta kirjeitse.

Lausunnot ja mielipiteet on pyydetty toimitettavaksi viimeistään 15.4.2024. Tämän päivämääränkin jälkeen toimitetut lausunnot ja mielipiteet on otettu ratkaisussa huomioon.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta ja täytäntöönpanohakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Ylitornion kunnalle** 8.3.2024. Ylitornion kunta on antanut lausunnon 28.3.2024 (liite 4).
- 2) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Lapin ELY-keskukselle** 8.3.2024. Lapin ELY –keskus on antanut lausunnon 3.6.2024 (liite 5).
- 3) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Metsähallitukselle** 8.3.2024. Metsähallitus on antanut lausunnon 15.4.2024 (liite 6).
- 4) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Tornionlaakson museo** 8.3.2024. Tornionlaakson museo on antanut lausunnon 15.4.2024 (liite 7).

- 5) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Palojärven paliskunnalle** 8.3.2024. Palojärven paliskunta ei ole antanut lausuntoa.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta esitettiin 1 muistutus ja 1 mielipide.

Henkilötietoihin sovelletaan tietosuoja lakia (1050/2018) ja EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR). Hakemukseen jätetyt muistutukset ja mielipiteet liitetään hakijalle toimitettavaan, sähköisesti allekirjoitettuun päätökseen.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Tukesin kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitetyt asiat on otettu lupapäätöksessä huomioon lupamääräyksin.

Lähtökohtaisesti mielipiteessä ja muistutuksessa esitetään, että malminetsintälupaa ei tulisi myöntää. Perusteluna tälle on mahdollisen malminetsinnän haitat luonnolle ja muulle maankäytölle sekä myöhemmin mahdollisesti seuraava kaivostoiminta. Lisäksi pinta- ja pohjavesien mahdollinen pilaantuminen tutkimuskairausten aikana sekä mahdolliset puutteet kuulutusasiakirjoissa nostetaan esille.

Malminetsintälupa ei mahdollista kaivostoimintaa alueella. Malminetsintälupa mahdollistaa alueella tehtävän tutkimustyön, jotta voidaan selvittää, löytyykö alueelta taloudellisesti hyödynnettäviä kaivosmineraaleja. Mielipiteissä ei esitetä sellaisia kaivoslakiin perustuvia seikkoja, joiden puolesta kaivosviranomaisen tulisi hylätä malminetsintälupahakemus. Kaivoslain 45 §:n mukaisesti kaivosviranomaisen on myönnettävä malminetsintälupa, mikäli kaivoslain edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Malminetsintälupahakemus on tarkastettu sen saavuttua 21.7.2023, ja todettu sisältävän kaivoslain 34 §:n ja 169 §:n mukaiset tiedot. Lisäksi hakemus sisältää Valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 12 (kohdat 1-9) ja 13 (kohdat 1-4) pykälissä edellytetyt tiedot. Hakemuksessa on mukana myös kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Hakemus sisältää kaikki kaivoslain edellyttämät tiedot, tämä on todettavissa hakijan toimittamasta hakemuslomakkeesta, joka löytyy Tukesin internet sivuilta. Malminetsintälupahakemus ei tule vireille, jos hakemustarkastuksessa todetaan, että hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n vaatimuksia. Tällöin hakijalle varataan mahdollisuus täydentää hakemustaan hallintolain (434/2003) mukaisesti.

Malminetsintälupahakemuksen kuuluttamisesta säädetään kaivoslain 40 §:ssä. Kuulutusasiakirjan sisällöstä säädetään VNa kaivostoiminnasta 391/2012 26 §:ssä. ML2016:0046 hakemuksen kuulutuksessa käytetty kuulutusasiakirja sisältää asetuksen 26 §:n mukaiset tiedot, lisäksi kuulutusasiakirjan liitteenä on ollut hakijan toimittama hakemuslomake ja kaivosviranomaisen laatima kartta. Kuulemisasiakirjat ovat siis kaivoslain mukaiset.

Kyse on malminetsinnästä, kuulemisasiakirjassa ei edellytetä muita hankekokonaisuuteen kuuluvia lupa-alueita, hankealueen asianosaisia, saati antaa määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia määräyksiä tai vakuuden määrittämisperusteita. Kyse on hakemuksen kuuluttamisesta, jossa toimitaan selkeästi kaivoslain 40 §:n mukaisesti. Hakemuskulutuksessa ei anneta minkäänlaisia lupamääräyksiä, vaan lupamääräykset annetaan malminetsintälupapäätöksessä.

Kuulutuksesta tiedotetaan asianosaisia maanomistajia kaivoslaissa säädetyllä tavalla. Tässä tapauksessa ilmoitus on tapahtunut kaivoslain 40 §:n mukaisesti.

Malminetsintälupapäätöksessä annettavat lupamääräykset perustuvat kaivoslain 51 §:ään, jossa säädetään malminetsintäluvassa annettavista yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä. Nämä määräykset on annettu tässä lupapäätöksessä siltä osin kuin ne koskevat aluetta: Lupamääräykset 1-11. Hakemusmateriaalit on julkisesti kuulutettu ja hakemusmateriaaleissa olevat tiedot voidaan todeta mm. Tukesin nettisivuilla olevasta materiaalista.

Kaivannaisjäteasiat, pohjaveden pilaantumisen estäminen, muut seikat

Kaivoslain 13 §:n vaatimuksiin (Malminetsintäalueen maa- ja kiviainesjätettä koskevat toimenpiteet), hakija on viitannut lupahakemuslomakkeen kohdassa 4.2, jossa kyseiset asiat on selvitetty riittävällä tarkkuudella. Luvassa lupamääräysten kohdassa 1 sallituilla menetelmillä 1 ja 3 malminetsintätoiminnasta ei synny varsinaista kaivannaisjätettä. Kairauksesta voi kertyä maanpinnalle kairaussoijaa, joka on hienojakoista kyseisen kohteen kallioainesta. Lupamääräyksissä kiintoainesta ei saa päästää pintavesiin. Lisäksi hakija on esittänyt omaehtoisia tutkimustoimenpiteitä lieventäviä ja ympäristöä huomioivia toimenpiteitä, joissa muun muassa yhtiö käyttää kairausveden kierrätystä sekä kairaussoijan talteen keräystä ympäristön kannalta herkissä kohteissa.

Kun malminetsintäkairauksessa kairauksen aikana syntyvä kairaussoija kerätään talteen kairauspaikalta pois kuljetettavaksi, on kairaus vaikuttavuudeltaan ympäristöön vähäistä. Lausunnoissa ja muistutuksissa kuvattuja ympäristövaikutuksia ei aiheudu tavanomaisesta kallioperän tutkimuskairauksesta. Malminetsinnästä johtuvia mahdollisia maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat puustovahingot (joudutaan kaatamaan yksittäisiä puita kairausalueelle pääsemiseksi) tai tutkimusalueelle johtavalle tielle aiheutuneet vauriot. Luvanhaltija on velvollinen korvaamaan ne. Veden saastuminen, kemialliset haitat, tai meluhaitat eivät liity hetkelliseen malminetsintäkairaukseen. Kairareikästä nousee pohjavettä ainoastaan paineellisista kohdista. Sinällään nouseva pohjavesi ei aiheuta merkittävää vahinkoa. Ongelmia ei kuitenkaan synny, koska kairareikä joka tapauksessa tulpataan. Kyseessä olevassa lupapäätöksessä on määrätty yksityiskohtaisesti kairareikien tulppaamisesta ja kairaputkista (lupamääräys 8).

Tutkimustöitä tehtäessä huomioon otettava ympäristönsuojelulain (527/2014) 17§:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto on kirjattu lupamääräysten kohtaan 8. Lapin ELY-keskus voi tarvittaessa antaa asiaan liittyen määräyksiä saatuaan tutkimussuunnitelman ennakoita kuten tässä luvassa on määrätty.

Malminetsijä voi sopia kiinteistön omistajan kanssa etsintätöitä (7§) vaikutuksiltaan laajemmasta malminetsinnästä. Malminetsintään on kuitenkin oltava kaivosviranomaisen malminetsintälupa, jos malminetsintää ei voida toteuttaa 7 §:n mukaan etsintätöinä tai kiinteistön omistaja ei ole antanut siihen suostumustaan.

Kaivosmineraaleista

Luvanhakija on ilmoittanut etsivänsä lupa-alueelta kultaa, kuparia, kobolttia, nikkeliä, molybdeenia ja wolframia. Luvanhakijan malminetsintälupahakemus ei ole koskenut uraania. Kaivoslain (621/2011) 34§:n 2 momentin 4 a) kohdassa ei edellytetä, että malminetsintäluvan hakija esittäisi selvitystä sellaisista kaivoskivennäisistä, joihin tutkimustyö ei kohdistuisi. Asiasta on Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 9.4.2018 (diarinumero 3173/1/16 Vuosikirja).

Toimeenpanomääräyksestä muutoksenhausta huolimatta

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti malminetsintälupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on saanut lainvoiman ja lupapäätöksessä määrätyt velvoitteet on suoritettu. Kaivosviranomainen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Mawson Oy on 21.7.2023 hakenut päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen.

Kaivosviranomainen katsoo päätöksessään, että tutkimustoimenpiteet (lupamääräys 1 kohdat 1–2) voidaan kuitenkin aloittaa vasta, kun malminetsintäluvan ML2016:0046 jatkoaikapäätöksessä määrätty vakuus on asetettu, ja muut edellytetyt velvoitteet on suoritettu. Lupamääräysten kohdassa 1 sallitut maahan kajoavat ”3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat” voidaan aloittaa vasta lupapäätöksen valitusajan loputtua ja sen varmistuttua, ettei lupapäätöksen ole haettu muutosta hallinto-oikeudesta. Näin toimien kaivosviranomainen katsoo, etteivät tutkimustoimenpiteet aiheuta kiellettyjä seurauksia, jotka tekisivät täytäntöönpanon muutoksenhausta huolimatta hyödyttömäksi. Toimenpiteet olivat sallittuja myös aikaisemmin voimassa olleessa luvassa (lupapäätös ML2016:0046, 13.8.2020).

Tiedoksi luvan haltijalle

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa; luonnonsuojelulakia (9/2023), ympäristönsuojelulakia (527/2014), erämaalakia (62/1991), maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), vesilakia (587/2011), poronhoitolakia (848/1990), säteilylakia (592/1991), ydinenergialakia (990/1987), muinaismuistolakia (295/1963), maastoliikennelakia (1710/1995) ja patoturvallisuuslakia (494/2009). VesiL 587/2011. Malminetsintäluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastossa liikkuminen

Maastoliikennelain (1710/1995) 4.1 §:n ja 4.2 §:n 9-kohdan mukaan kaivoslaissa (621/2011) tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkuminen ei edellytä maanomistajan tai haltijan lupaa, kun kyse on asianomaisessa malminetsintäluvassa tai kaivosluvassa tarkoitetun toiminnan kannalta välttämättömästä liikkumisesta. Mikäli malminetsintäalue rajautuu alueeseen, jolla liikkumista on rajoitettu (esim. luonnonsuojelualue), malminetsintäalueen rajan ulkopuolella tarvitaan alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen suostumus.

Viitaten lupamääräykseen 9, malminetsintäluvan haltija veloitetaan rajoittamaan malminetsintä ja malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Malminetsinnästä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa. Alueen koskemattomuuteen, joka liittyy alueen suojelutavoitteisiin, on säilytettävä. Aiheutetut vahingot on korvattava maanomistajalle.

Luvan muuttaminen ja raukeaminen

Malminetsintäluvan haltijan on kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan haettava malminetsintäluvan muuttamista, jos tutkimussuunnitelmaa muutetaan tai täydennetään siten, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa. Luvanhaltija voi lisäksi hakea malminetsintäluvan muuttamista lupamääräysten tarkistamiseksi, kun luvan mukaista toimintaa on tarpeen muuttaa.

Kaivosviranomaisen on (621/2011) 67 §:n mukaan päätettävä, että malminetsintälupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Malminetsintälupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksistä säädetään kaivoslain (621/2011, sekä 505/2023) 61 §, 61a § sekä 61 b §:ssä.

Kaivoslain (621/2011) 61.1 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Kaivoslain (621/2011) 61.2 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivoslain (621/2011) 66 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.2 §:n mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset. Asetuksen 27.3 §:n mukaisesti hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on toimitettu päätöksenantopäivänä:

- Mawson Oy:lle (hakija)

Jäljennös päätöksestä on toimitettu antopäivänä

- Ylitornion kunnalle,

- Lapin ELY-keskukselle,
- Metsähallitukselle,
- Tornionlaakson museolle tiedoksi,
- Palojärven paliskunnalle,
- niille, jotka ovat jäljennöstä erikseen pyytäneet

Päätöksen antamisesta on ilmoitettu

- maanomistajille (kirjeitse)
- asianosaisille, joita asia erityisesti koskee
- muistutuksen ja mielipiteen esittäjille
- niille, jotka ilmoitusta ovat erikseen pyytäneet

Tukes toimittaa Maanmittauslaitokselle malminetsintäluvasta tiedot merkittäväksi kiinteistötietojärjestelmään.

Perustelut: Päätöksestä tiedottaminen ja siinä noudatettu menettely perustuvat kaivoslain (621/2011) lupapäätöksestä tiedottamista koskevaan 58 §:ään.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **3950 €**. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (808/2019, 13 §). Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai ylitarkastaja Antti Mikkola puh. 029 505 2184

Asian on esitellyt ylitarkastaja Antti Mikkola ja ratkaissut johtava asiantuntija Ilkka Keskitalo. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitilusteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

LIITTEET

Liite 1	ML2016:0046 lupakartta
Liite 2	Tilakohtaiset pinta-alat malminetsintäluva-alueella
Liite 3	Asianosaiset maanomistajat
Liite 4	Ylitornion kunnan lausunto
Liite 5	Lapin ELY-keskuksen lausunto

Liite 6
Liite 7

Metsähallituksen lausunto
Tornionlaakson museon lausunto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
- 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 270 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Torikatu 34–90, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

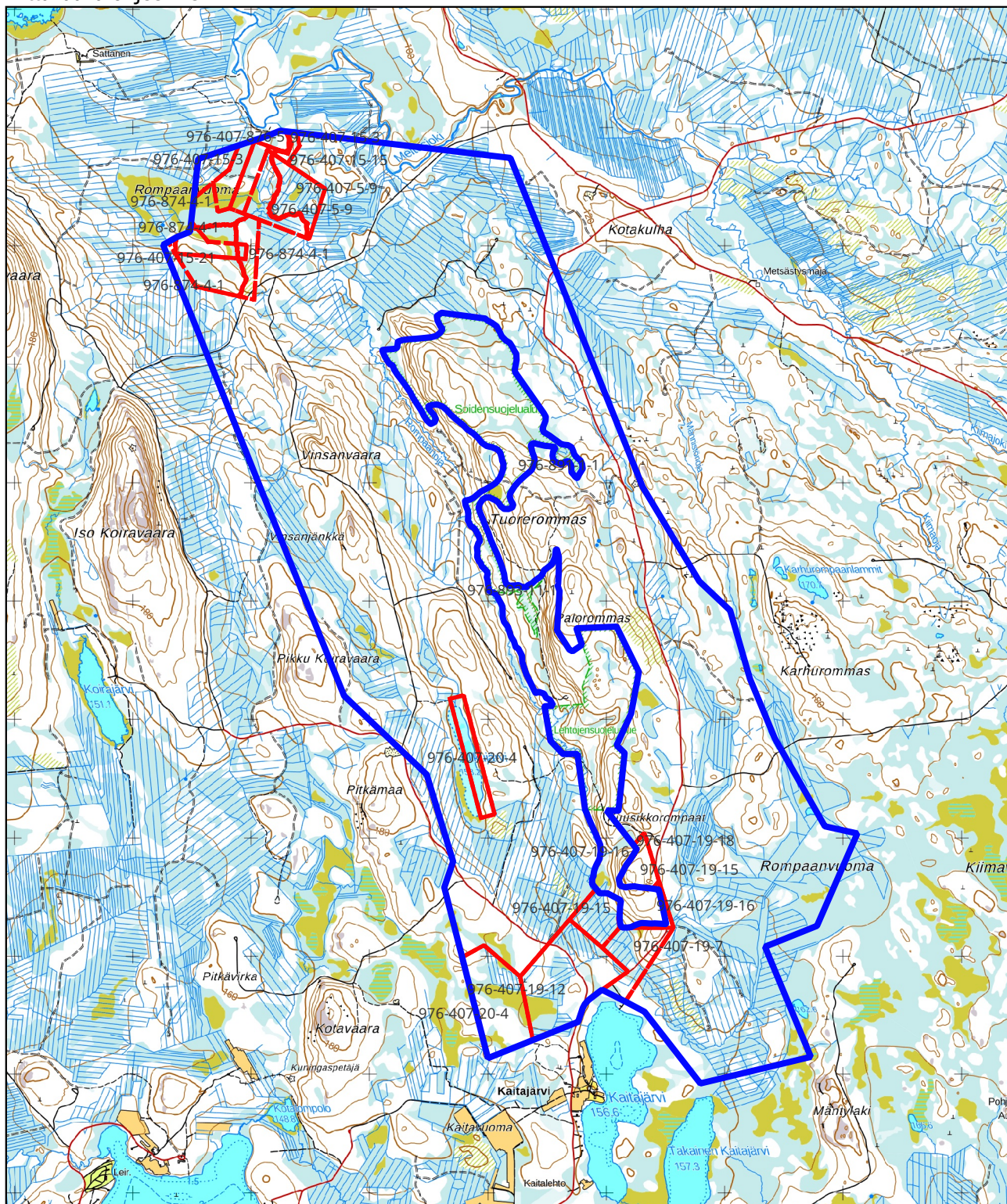
puhelin: 029 56 42800

faksi: 029 56 42841

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kartta malminetsintälupa-alueesta
Mittakaava ohjeellinen

Malmietsintälupa-alue

Kiinteistörajat

Mittakaava 1:50 000
Mawson Oy
Männistö
ML2016:0046

Kiinteistötunnus	Pinta-ala (ha)
97640700190012	48,59
97640700190016	2,77
97640700200004	46,68
97640700190015	21,39
97640700190007	18,87
97689300110001	1906,32
97687400040001	35,44
97640708760001	0,73
97640700150021	9,36
97640700150003	11,50
97640700150015	10,22
97640700050009	28,85
97640708760005	0,62
	2141,34

Pinta-ala yhteensä: **2141,34 ha**

Kunnanhallitus

1

Kokousaika:	Keskiviikkona 27.3.2024 kello 9.00 – 13:55 lounas klo 11:10- 12:00	
Kokouspaikka:	Kunnantalo, kunnanhallituksen kokoushuone	
Jäsenet:	Savolainen, Regina Knuuti, Tommi Koskela, Katriina Ollikkala, Jouni	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen ”
Poissa	Vakkuri, Vuokko Salonen, Sari Sandqvist, Tuomas Koivuranta Martti	” ” ” varajäsen, kvalt. I varapuh.joht.
Muut:	Lintupuro, Hanna Kunnari, Timo Turunen, Rauha Kannala, Teija Vanhatalo Eveliina Kraatari Toni	vt.kunnanjohtaja, esittelijä kunnanvaltuuston puheenjohtaja ” II varapuh.joht. hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä taloussuunnittelija yritysneuvoja
paikalla §73 paikalla §84-85		
Pöytäkirjan allekirjoitus:	Regina Savolainen puheenjohtaja	Teija Kannala pöytäkirjanpitäjä
Pöytäkirjan tarkastus:	Ylitorniolla, 27.3.2024	
	Tuomas Sandqvist	Martti Koivuranta
Asiat:	§§ 68 - 88	
Pöytäkirja nähtävänä:	www.ylitornio.fi	

§ 80 Lausuntopyyntö malminetsintälupahankkeesta Männistö

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin lausuntopyyntö 8.3.:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on 8.3.2024 pyytänyt kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla lausuntoa liitteenä olevasta Ylitornion kunnan alueelle kohdistuvasta malminetsintälupahakemuksesta ja hakemuksesta luvan täytäntöönpanemiseksi muutoksenhausta huolimatta. Erityisesti Tukes pyytää mainintaa tutkimussuunnitelman mukaisen toiminnan vaikutuksista alueen kaa-tilanteeseen, ympäristö- ja muista vaikutuksista.

Malminetsintäluvan hakija on Mawson Oy ja kyseessä on jatkoaikahakemus. Lupa-alue on Männistö, lupatunnus ML2016:0046. Alue sijaitsee Ylitornion kunnan itäosassa, n. 50 km länteen Rovaniemen kaupungista ja on pinta-alaltaan n. 2141 hehtaaria. Se on kaikilta osin yhtenevä voimassa olevan ME-luvan ML2016:0046 kanssa, joten jatkoaikahakemukseen ei ole liitetty paikkatietoaineistoja.

Mawson Oy:llä on ollut alueella valtauksia vuodesta 2012 alkaen

Esitys

Kunnanhallitus ilmoittaa lausuntonaan, ettei Ylitornion kunnalla ole huomautettavaa Mawson Oy:n malminetsintäluvan jatkoaikahakemuksen Männistö ML2016:0046 johdosta.

Päätös

Katriina Koskela esitti, että kunnanhallitus ilmoittaa suhtautuvansa kriittisesti kaivostoimintaan tähtäävään malminetsintään Ylitornion Natura-alueilla ja niiden tuntumassa haittojen ja ympäristöriskien vuoksi. Martti Koivuranta kannatti esitystä.

Suoritetussa kädennostoäänestyksessä JAA ääni ilmaisee kannan pohjaesitykseen ja EI ääni kannatuksen Koskelan kannatettuun esitykseen. JAA ääniä annettiin viisi (Sandqvist, Salonen, Ollikkala, Savolainen ja Knuuti) ja EI ääniä kaksi (Koskela, Koivuranta)

Päätösesitys hyväksyttiin.

Liite

Lausuntopyyntö ja lupahakemus

Jakelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 8.3.2024

Malminetsintälupahakemus ML2016:0046, Mawson Oy, Ylitornio

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt kaivoslain (2011/621) 37 §:n nojalla Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) lausuntoa Männistön malminetsintälupahakemuksesta, lupanumero ML2016:0046. TUKES on pyytänyt ELY-keskuksen lausuntoa siitä, onko kohteella mahdollista jatkaa tehokasta malminetsintää hakemuksen mukaisilla tutkimusmenetelmillä ilman että niistä on kaivoslain (621/2011) 11 §:n mukaisesti 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, 5) merkittävää maisemallista haittaa. Lisäksi TUKES pyytää lausuntoa siitä, onko alueella kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita. Lausuntoa on pyydetty 15.4.2024 mennessä. ELY-keskus on saanut lausunnon antamiselle jatkoaikaa 4.6.2024 saakka.

Haetun malminetsintäalueen pinta-ala on 2141,34 ha ja se kohdistuu Ylitornion ja siellä Tuorerommaksen alueelle. Hakija on arvioinut alueelta olevan mahdollista löytää kultaa, kobolttia, kuparia, nikkeliä, molybdeeniä ja wolframia. Yhtiö hakee malminetsintäalueelle jatkoaikaa. Hakija hakee lisäksi luvan täytöntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta.

Hakija hakee lupaa seuraaville malminetsinnän tutkimusmenetelmille: geofysiikan maanpintamittaukset, timanttisyväkairaukset, tutkimuskaivannot ja RC-poraus. Yhtiö on maininnut hakemuksensa liitteessä noudattavansa seuraavia periaatteita toiminnassaan Männistön malminetsintäalueella; Rompaanojan ja Rompaiden väliin jäävällä maakaistaleella koneellisia malminetsintätoimia tehdään ainoastaan talvella maan ollessa lumen ja jään peitossa, 20 metriä Natura-alueen rajasta ei tehdä puun poistoa eikä yhtiö hyödynnä malminetsintäalueen ulkopuolelle ulottuvaa kulkuoikeuttaan Natura-alueen osalta, alueelle sijoittuva METSO-kohde ja vanhojen metsien suojeleluohjelma-alueet huomioidaan tutkimussuunnittelussa, pohjavesialueilla ei tehdä kaivinkoneavusteista etsintätyötä eikä niillä säilytetä voitelu- tai polttoaineita tai niitä käyttäviä laitteistoja. Uhanalaisten lajien esiintymiin jätetään vähintään 20 metrin suojavyöhyke ja yhtiö ei tee koneellista malminetsintää 100 metrin suojavyöhykkeellä Rompaanojasta touko-heinäkuussa. Lintujen pesimäaikana touko-heinäkuussa Natura-alueen rajaan jätetään 50 metrin suojavyöhyke meluvaikutuksen vähentämiseksi melua aiheuttavien tutkimusten toteuttamisen osalta. Yhtiö on myös ilmoittanut käyttävänsä sellaisia laitteistoja, jotka ottavat kairauksissa mahdollisesti maan pinnalle nousevan soijan talteen. Kairauksissa käytettävä vesi otetaan alueella sijaitsevista vanhoista näytteenottorei'istä, alueen isommista vesistöistä (esim. Ulkujärvi) tai alueella virtaavista syvemmistä ojista. Kosteammilli maapohjilla liikutaan ainoastaan maan ollessa riittävän routa-/jääh ja lumikerroksen suojaama. Lähteisiin, tihkupintoihin ja muihin arvokkaisiin vesistöihin jätetään aina riittävä suojavyöhyke

koneellisten tutkimustoimien osalta. Kairakoneiden läheisyydessä säilytettävät aineet ja -öljyt säilytetään keräysaltaissa.

Lapin ELY-keskus lausuu seuraavaa

Natura 2000 -verkosto ja luonnonsuojelualueet

Malminetsintälupahakemusalue sijaitsee Rompaiden Natura-alueen (FI1302107) välittömässä läheisyydessä, sillä hakemusalue rajautuu Natura-alueen rajaan. Lapin ELY-keskus katsoo kyseisen Natura-alueen suojeluperusteet, alueen maastonmuodot sekä malminetsintälupahakemusalueen menetelmäkuvaukset huomioiden poissuljetuksi, että Natura-alueen suojelun perusteena olevat luonnonarvot heikentyisivät merkittävästi yksin kyseisen tai yhdessä muun alueeseen vaikuttavan toiminnan kanssa (LsL 34 §). Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi ei ole tarpeen.

Pohjavesialueet, pienvedet ja vesistöt (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3)

Suunniteltu malminetsintä sijoittuu Tuorerompaan (12976159) E-luokan pohjavesialueelle sekä sivuaa Kotakulhan (12976149) 2-luokan pohjavesialuetta. Lapin ELY-keskus katsoo, että luokitelluilla pohjavesialueilla kaikessa toiminnassa tulee olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia. Tutkimusojien kaivuuta ei tule pohjavesialueella tehdä. Pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosissa on yleensä lähempänä maanpintaa, joten on olemassa vaara, että esimerkiksi kaivun yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pintavesien imeytymistä pohjavesiesiintymään, mikä saattaa aiheuttaa pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän vähenemistä.

Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet) ilman asianmukaisia suojausrakenteita. Lapin ELY-keskus korostaa, että maaperään tai pohjaveteen ei missään tilanteessa saa tulla öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli alueelle sijoitetaan väliaikaisia sosiaalituloja, tulee mahdolliset jätevedet johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi tai vaihtoehtoisesti umpisäiliöön. Jätevesien (myös puhdistettujen) imeyttäminen maaperään on pohjavesialueella kielletty.

Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa. Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vaikka toiminnasta ei ennalta arvioiden haittoja aiheutuisikaan, on toiminnanharjoittajalla aina vesilain mukainen vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Tuorerompaan pohjavesialueella sijaitsee lähteitä, joiden perusteella alue on luokiteltu E-luokkaan. Lisäksi kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella on mahdollista, että malminetsintäalueella sijaitsee muitakin lähteitä. Mahdollisia lähde- ja

3.6.2024

tihkupintakohteita voi olla esimerkiksi kivennäismaan ja suon raja-alueilla ja niiden läheisyydessä. Lapin ELY-keskus toteaa, että luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilaissa kielletty (VL 2. luku 11 §), ellei siihen ole saatu aluehallintoviraston lupaa. Lähteisiin tulee jättää riittävä suojaetäisyys, vähintään 30 metriä lähteikön reunasta ja etäisyyden määrittelyssä tulee huomioida, ettei lähteen luonnontila vaarannu. Esimerkiksi kaivuutoimenpiteet lähteikön läheisyydessä voivat aiheuttaa muutoksia pohjaveden virtausolosuhteissa ja siten myös lähteikön kautta purkautuvan pohjaveden määrässä. Suojaetäisyys riippuu maastonmuodoista, lähteen koosta ja tilasta. Lähtökohtana toiminnassa on, ettei siitä saa aiheutua vaaraa pohjaveden määrälle tai laadulle. Lähteen suojavyöhykkeellä ei tule tehdä maahan kajoavia tutkimuksia. Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Lapin ELY-keskus toteaa lopuksi, että työn teettäjällä on vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Vesistöjen lähellä toimittaessa on huolehdittava siitä, ettei syväkairauksissa maanpinnalle nouseva kiviaines, soija, pääse valumaan vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen tutkimustoiminta ja liikkuminen aiheuta kuormitusta vesistöihin. Myös ojitetuilla aloilla on toimittava siten, että kiintoainetta tai poraussoijaa ei pääse ojia myöten kulkeutumaan vesistöihin. Lisäksi vesistöjen ympäristö tulisi säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena.

Puron uoman luonnontilan säilymisen vaarantaminen on luvanvaraista (VL 3. luku 2 §). Tämä tulee huomioida purojen ylityksissä.

Uhanalaiset luontotyypit (kaivoslain 11 §:n kohta 4)

Lajihavaintotietojen perusteella alueella saattaa olla uhanalaisia lehtotyypppejä. Harvinaiset tai uhanalaiset luontotyypit voivat olla kaivoslain 11 § tarkoitettuja harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, jota ei saa olennaisesti vahingoittaa (HE 273/2009). Tutkimusojia ja -kuoppia ei tule kaivaa uhanalaisiin lehtoihin.

Rauhoitetut, erityisesti suojeltavat ja uhanalaiset lajit (kaivoslain 11 §:n kohdat 3 ja 4)

Malminetsintätoiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelu- ja kaivoslaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Maahan kajoavissa malminetsintätoimissa suojeltujen lajien esiintymät on rajattava malminetsintäalueen ulkopuolelle. Suojaetäisyyksien määrittelyssä tulee ottaa huomioon, että rauhoitettua lajia voi esiintyä pistemäistä esiintymäpaikkaa laajemmalla alueella. Tarvittaessa tulee varmistua kartoituksin, ettei suojeltujen lajien esiintymiä vaaranneta.

Ajantasaiset esiintymätiedot malminetsintäalueelta tulee tarkistaa ja huomioida tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Lajitietoa voi tarkastella ja ladata Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivuston kautta. Myös ympäristöhallinnon yhteisestä lajitiedon tallennusjärjestelmästä LajiGIS:stä tiedot siirretään kerran viikossa laji.fi -järjestelmään. Laji.fi:ssä on lajiaineistoja myös lukuisista muista lähteistä, esim. museoiden tietokannoista. Suurin osa lajiaineistosta on suoraan kaikkien nähtävissä Laji.fi-sivustolla, mutta sensitiivisten lajien paikatiedot on karkeistettu esim. 1 km tai 5 km ruudun tarkkuudelle tai joissain tapauksissa salattu kokonaan. Nämä käyttörajoitetut

3.6.2024

aineistot saa käyttöönsä kirjautumalla Laji.fi-sivustolle ja tekemällä aineistopyynnön tietyltä alueelta.

Hakemusalueelta on tiedossa kahden sensitiiviseksi luokitellun rauhoitetun lajin useita esiintymiä (LajiGIS, Laji.fi viranomaisportaali 27.5.2024). Kyseisten lajien huomioimista on käsitelty salassa pidettävässä lausunnon liitteessä 1 (Julkisuuslaki 24 §).

Alueelta on tiedossa rauhoitetun lapinleinikin esiintymiä (luonnonsuojelulaki 9/2023, 69 §). Lapinleinikki on myös luontodirektiivin liitteen IV (b) mukainen laji eli yhteisön tärkeänä pitämä kasvilaji, joka edellyttää tiukkaa suojelua. Rauhoitetun lajin hävittäminen on luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan kielletty. Malminetsintäluvassa tulee varmistaa, ettei toiminnalla hävitetä lapinleinikin esiintymiä. Lapinleinikin suojavyöhykkeen tulee olla vähintään 30 metriä.

Alueelta on tiedossa rauhoitetun (luonnonsuojelulaki 9/2023 69 §) valkolehdokin esiintymä. Rauhoitetun lajin hävittäminen on luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan kielletty. Malminetsintäluvassa tulee varmistaa, ettei toiminnalla hävitetä valkolehdokin esiintymiä. Valkolehdokin suojavyöhykkeen tulee olla vähintään 20 metriä.

Rauhoitettujen kasvien lisäksi alueelta tunnetaan vaarantuneiden raidanhyttelöjäkälän (*Collema furfuraceum*, VU), nukkamunuaisjäkälän (*Nephroma resupinatum*, VU) ja himmeävillan (*Eriophorum brachyantherum*, VU) sekä silmälläpidettävien ahokissankäpälän (*Antennaria dioica*, NT), silomunuaisjäkälän (*Nephroma bellum*, NT), pussikämmekän (*Coeloglossum viride*, NT), kielikämmekän (*Dactylorhiza maculata subsp. fuchsii*, NT), karstajäkälän (*Parmeliella triptophylla*, NT), korpilupon (*Alectoria sarmentosa*, NT), samettikesijäkälän (*Leptogium saturninum*, NT), sirppihuurresammalen (*Palustriella falcata*, NT), ahonoidanlukon (*Sceptridium multifidum*, NT) suopunäkämmekän (*Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata*, NT) ja raidankeuhkojäkälän (*Lobaria pulmonaria*, NT) esiintymispaikkoja. Harvinaiset tai uhanalaiset lajit ovat kaivoslain 11 § kohdan 4 tarkoittamia harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, jota ei saa olennaisesti vahingoittaa (HE 273/2009).

Lupahakemusalueen tiedetään olevan osin saukon elinympäristöä. ELY-keskus katsoo, että yhtiön esittämillä toimintaperiaatteilla saukko on otettu asianmukaisella tavalla huomioon. ELY-keskus pitää epätodennäköisenä, että suunniteltu malminetsintä heikentäisi mahdollisia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Lupahakemusalueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen, luonnonsuojelulain 38 § nojalla rauhoitettujen uhanalaisten suurten petolintujen pesäreviirejä.

ELY-keskus muistuttaa, että suurten petolintujen lisäksi suurin osa Suomen pesimälinnuista on luonnonsuojelulailla rauhoitettuja. Rauhoitettua eläinlajia ei saa tahallisesti tappaa tai häiritä. Erityisen tärkeää häirinnän välttäminen on lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla (LsL 39 §).

Veden ottaminen

ELY-keskus ei ole vesitalousasioissa lupaviranomainen vaan se toimii valtion valvontaviranomaisena ja ottaa muun muassa kantaa vesitaloushankkeiden

3.6.2024

luvanvaraisuuteen tai oikeuden tarpeeseen. Vesilain mukaisen luvan tai oikeuden tarvetta tarkastellaan aina paikka-/tapauskohtaisesti. Vesilain mukainen luvan-/oikeudentarve ratkaistaan lupamenettelyssä. Aluehallintovirasto lupaviranomaisena tai ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vesilain valvontaviranomaisina eivät voi antaa yksittäisen hankkeen luvanvaraisuudesta sellaista ennakkotietoa, joka sitoisi lupaviranomaista lupamenettelyssä.

Ilmoitus veden ottamisesta: veden ottaminen vaatii vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:n mukaisesti pinta- ja pohjaveden ottamista koskevan ilmoituksen ELY –keskukselle, jos otettava vesimäärä ylittää 100 m³/vrk, eikä ottaminen edellytä vesilain 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

Oikeus ottaa vettä toisen alueelta: ELY-keskus kiinnittää huomiota vesilain 4 luvun säännöksiin, joiden mukaan, jos pinta- tai pohjavettä otetaan toisen alueelta muuhun kuin tavanomaiseen kiinteistökohtaiseen käyttöön, saattaa olla tarpeen hakea aluehallintovirastolta oikeutta veden ottamiseen toisen alueelta (vesilaki 4 luku 3 § ja 4 §). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vedenkäyttö malminetsinnässä, esimerkiksi kairaus- tai lumetusvetenä, ei lähtökohtaisesti ole rinnastettavissa vesilaissa tarkoitettuun tavanomaiseen kiinteistökohtaiseen vedenkäyttöön.

ELY-keskus edellyttää, että kairausvedenottoa ei tehdä pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä (vesilaki 2. luku 11 §, 3. luku 2 §).

ELY-keskus esittää lupamääräyksissä huomioitavaksi

Pohjavesialueella toimiminen (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3):

1. Kaikessa toiminnassa tulee pohjavesialueella olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia.
2. Pohjavesialueella ei saa kaivaa tutkimusojia.
3. Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet). Maaperään ei saa tulla mitään öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle.
4. Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareitit tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa.

Lähteistä ei saa ottaa kairausvettä ja niihin tulee pitää kaikessa maahan kajoavassa toiminnassa suojaetäisyyttä vähintään 30 metriä lähteikön reunasta lukien (VL 2. luku 11 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4).

Kairausvedenottoa ei tehdä muistakaan pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä (VL 2. luku 11 §, 3. luku 2 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4).

Kairaussoija ei saa päästä valumaan puroihin ja muihin vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen tutkimustoiminta ja liikkuminen saa aiheuttaa kuormitusta vesistöihin (kaivoslaki 11 § kohta 3).

3.6.2024

Alueella on rauhoitettuja lajeja, jotka lukeutuvat kaivoslain 11 § kohdan 3 tarkoittamiin merkittäviin luonnonolosuhteisiin ja jotka ovat myös luonnonsuojelulaille suojeltuja. Kahden sensitiiviseksi luokitellun rauhoitetun lajin ja lapinleinikin suojavyöhyke on 30 metriä esiintymän reunasta lukien ja muiden rauhoitettujen kasvilajien 20 metriä esiintymän reunasta lukien. Mikäli alueelta löytyy uusia rauhoitettuja lajeja, ovat suojavyöhykkeet niilläkin vastaavia.

Myös ei-rauhoitettujen uhanalaisten lajien ja luontotyyppien olennainen vahingoittaminen on kielletty (kaivoslaki 11 §, kohta 4). Yhtiön tulee huomioida myös nämä luonnonesiintymät tutkimuksia suunnitellessaan.

Yhtiön tulee esittää tarkka tutkimussuunnitelma ELY-keskukselle vuosittain hyvissä ajoin, viimeistään kaksi viikkoa ennen tutkimuksiin ryhtymistä, jotta ELY-keskus voi valvoa luonnonsuojelulain noudattamista ja maaperään kajoavien tutkimusten sijoittumista voidaan ohjata.

Malminetsintätoiminnan kairausjäljet, koemontut ja liikkumisen aiheuttamat jäljet malminetsintäalueella tulee saattaa mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan etsintätoiminnan päättyessä alueella. Kairauksen jälkeen tulee varmistaa, ettei kairanrei'istä nouse pohjavettä maanpinnalle. Tarvittaessa kairanreiät on tulpattava. Kairauksissa mahdollisesti maahan jätettävät maaputket on katkaistava läheltä maan pintaa.

Muuta

ELY-keskus esittää lisäksi yhtiön omien luontoympäristön huomioimiseksi laadittujen toimintaperiaatteiden kirjaamista selkeyden vuoksi lupamääräyksiksi siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa ELY-keskuksen lausunnossa todetun kanssa.

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikessa toiminnassa tulee välttää turmelemasta alueen luontoa enempää kuin tutkimuksen tekemiseksi on välttämätöntä. Maastoliikennelain 5 §:n mukaan käytettäessä maastossa moottorikäyttöistä ajoneuvoa on vältettävä vahingon ja haitan aiheuttamista luonnolle ja muulle ympäristölle. Maastoajoneuvoilla liikkuminen tulee pääsääntöisesti tapahtua olemassa olevilla yksityisteillä, metsäteillä ja jäädytetyillä talviteillä. Moottoriajoneuvoilla liikkumista tulee välttää luonnontilaisilla soilla sulanmaan aikana. Maastoliikennelain 4 §:n mukaan maastoliikennelupaa ei tarvita malminetsintäalueella eikä 30 metrin etäisyydellä sen rajasta.

ELY-keskus suosittelee kairauksessa käytettävän suljettua veden kiertoa.

ELY-keskus suosittelee, että maahan kajoavat toimenpiteet tehdään suoalueilla maan ollessa roudassa ja lumipeitteinen.

Esitetyt tutkimukset eivät aiheuta kaivoslain 11 §:n kohdassa 5 tarkoitettua merkittävää maisemallista haittaa.

Alueella ei ole kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita.

Tämä lausunto on välitettävä myös kaikkien maastotyötä tekevien tietoon.

Lausunto hakemuksesta täytäntöönpanemiseksi muutoksenhausta huolimatta

3.6.2024

ELY-keskus toteaa lähtökohtana tulevan olla, että malminetsintäluvan mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä vasta, kun lupa on lainvoimainen (kaivoslaki 168 § 1 mom.). Täytäntöönpanomääräyksen edellytyksenä on, että täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa (kaivoslaki 169 § 2 mom.). Täytäntöönpanomääräyksen nojalla voidaan sallia vain sellaiset toimenpiteet, joiden suorittamisen jälkeen olot on mahdollista palauttaa aiempaa vastaaviksi (HE 273/2009).

ELY-keskus katsoo, että malminetsintälupa-alueella on mahdollista aloittaa malminetsintätyöt täytäntöönpanomääräyksen nojalla edellyttäen, että ELY-keskuksen tässä lausunnossa lupamääräyksissä huomioitaviksi esittämät asiat on malminetsintäluvassa huomioitu.

Lausunnon laatimiseen on osallistunut hydrogeologi Anne Lindholm Maankäyttö- ja ympäristövaikutukset-yksiköstä.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Merkintä sähköisestä allekirjoituksesta on dokumentin viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heli Lehvola ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen.

Liitteet

Liite 1

Tiedoksi

Mawson Oy

Metsähallitus/Kiinteistökehitys, kirjaamo

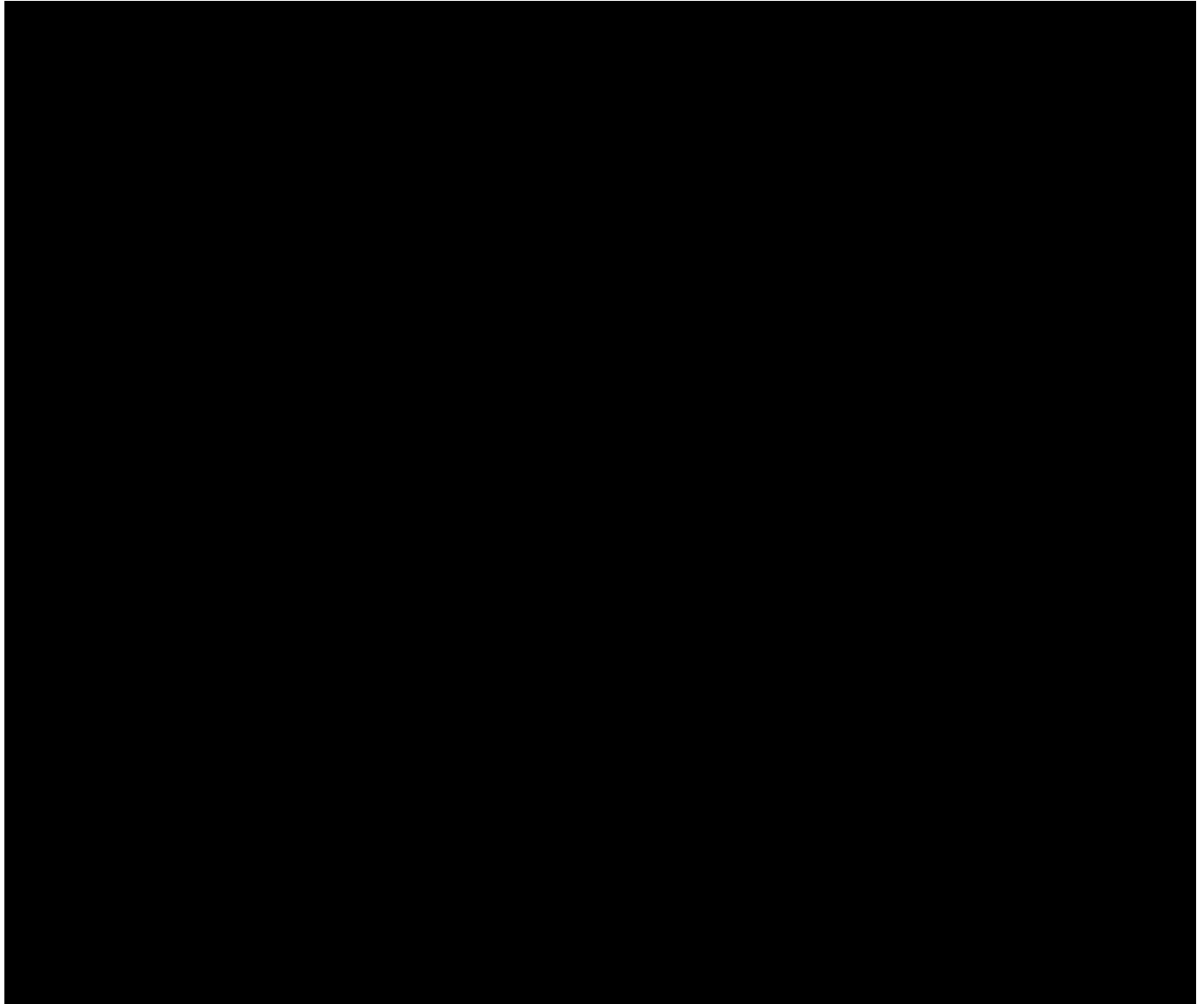
Tämä asiakirja LAPELY/443/2017 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/443/2017 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lehvola Heli 03.06.2024 12:24

Ratkaisija Pasanen Jari 03.06.2024 12:23

27.05.2024

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Molkoselkä Pasi Tapio	Telia Tunnistus	15.04.2024 16:20:13 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (6 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa
kirjaamo@metsa.fi

15.3.2024

MH 1991/2024

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntö 11.3.2024

Metsähallituksen lausunto malminetsintälupahakemuksesta ML2016:0046, Männistö, Mawson Oy

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää Metsähallitukselta kaivoslain 37 §:n nojalla lausuntoa Rovaniemen ja Ylitornion alueelle kohdistuvasta malminetsintäluvan jatkohakemuksesta ML2016:0046, Männistö.

Hakemusalueen pinta-ala: 2141,34 ha

josta sijoittuu Metsähallituksen hallinnassa oleville kiinteistölle kiinteistöittäin seuraavasti:

	Kiinteistön nimi	Kiinteistötunnus	pinta-ala ha
Lappi, LP	Itäinen valtionmaa	976-893-11-1	20,506
Lappi, LP	Suoja-Viertola	976-407-19-16	2,756
Lappi, LP	Tuorerommaksen soidensuojelualue	976-891-1-1	0,003
Lappi, LP	Suoja-Laakso	976-407-19-18	0,002
Lappi, MT	Valtionmaa	976-407-19-12	48,592
Lappi, MT	Itäinen valtionmaa	976-893-11-1	1885,815

Liiketoiminnan alueelle yhteensä **1934,40 ha**

Luontopalveluiden alueelle yhteensä **23,27 ha**

Tutkimusmenetelmät:

- *syväkairaus*
- *geofysikaaliset mittaukset*
- *geokemiallinen näytteenotto*
- *kaivinkonemontutus*
- *koneellinen moreeninäytteenotto*
- *kallioperä- ja moreeninäytteenotto*
- *RC-poraus*

Tutkittavat mineraalit:

- *kulta (Au)*
- *nikkeli (Ni)*
- *kupari (Cu)*
- *koboltti (Co)*
- *wolframi (W)*
- *molybdeeni (Mo)*

Esitettyyn hakemukseen Metsähallitus lausuu mielipiteenään seuraavaa:

Yleistä

Tutkimustoiminnassa tulee huomioida alueiden maisema-, luonto- ja kulttuuriarvot mahdollisimman hyvin. Tietoja Metsähallituksen mailla olevista arvokkaista, huomioon otettavista kohteista löytyy mm. Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi-portaalin kautta ja Retkikartta.fi-palvelusta sekä Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä.

Luvansaajan tulee myös tunnistaa lupa-alueella olevat muut mahdolliset metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt, luonnonsuojelulain sekä muinaismuistolain määrittelemät kohteet ja ottaa ne huomioon tutkimustoiminnassa.

Romppaiden ja Kaitajärven säädösvalmistelukohteet

Osa malminetsintälupahakemusalueesta kuuluu Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa oleviin Romppaat- ja Kaitajärvi -nimisiin säädösvalmistelukohteisiin, joiden perustaminen luonnonsuojelulain 46 §:n mukaiseksi valtion muiksi luonnonsuojelualueiksi on parhaillaan käynnissä Ympäristöministeriön valmistelemassa Länsi-Lapin säädösvalmistelussa. Perustettavilla luonnonsuojelualueilla tulevat voimaan luonnonsuojelulain 49–51 §:ien mukaiset rauhoitussäännökset, joiden myötä malminetsintä alueilla tulee edellyttämään alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen lupaa. Säädösvalmistelukohteisiin kuuluvalla malminetsintälupahakemusalueen osalla on mm. lettoja ja pienialaisia laikkuina esiintyviä kalkkivaikutteisia lehtoja, joilla esiintyy runsaasti rauhoitettuja luontodirektiivin IV (b) liitteen kasveja.

Tulevien luonnonsuojelualueiden suojeluarvojen säilyttämiseksi tulee lupamääräyksiin varmistaa, ettei luontopalvelujen hallinnassa olevalla alueella toteuteta kaivinkonemontutusta, uranäytteenottoa eikä RC-porausta. Jos syväkairauksia luonnonsuojeluun varatulla alueella tehdään, ne on tehtävä talvella, kun maa on jäässä ja kasvillisuutta suojaa tarpeeksi paksu lumipeite maaperävaurioiden välttämiseksi. Kairaussoija tulee kerätä ja kuljettaa pois, ja kairakoneen alla tulee käyttää asianmukaisia suojauksia mahdollisten polttoaine- tai öljyvuotojen varalta. Syväkairauksissa tulee huomioida jäljempänä lausunnossa esitetty luontodirektiivin IV liitteen lajien kasvupaikkoja koskevat huomiot.

Natura-alue

Malminetsintälupahakemusalue rajoittuu Romppaat-nimiseen Natura 2000 -alueeseen (FI1302107, SAC). Alueen suojeluperusteina ovat siellä esiintyvät kahdeksan luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä ja neljä liitteen neljä lajia.

Yhtiö kuvaa malminetsinnän vaikutuksia Romppaiden Natura 2000 -alueeseen malminetsintälupahakemuksen liitteenä olevassa selvityksessä malminetsintälupahakemusalueen luontoarvoista. Vaikutuksia lievennetään noudattamalla melua aiheuttavien tutkimuksen osalta pesimäaikaan 50 metrin (Rompaanojan osalta 100 m) ja puuston poiston osalta aina 20 metrin puskurivyöhykettä Natura-rajaa nähden. Metsähallituksen näkemyksen mukaan yhtiön johtopäätös siitä, ettei malminetsinnästä aiheudu merkittäviä heikennyksiä Natura-alueen suojeluperusteille on oikea, eikä tarvetta varsinaiselle Natura-arvioinnille ole.

Maastoliikenne

Malminetsinnän kannalta välttämätön maastoliikenne tulee tapahtua moottorikelkoilla, mönkijöillä ja tela-alustaisilla työkoneilla. Suoalueilla ja pehmeiköillä tulee noudattaa suurta varovaisuutta ja mahdollisesti suorittaa näillä kohteilla maastotyöt maan ollessa roudassa sekä välttää työskentelyä kelirikon aikana.

Metsähallitus esittää, että lupamääräyksillä rajoitettaisiin maastoliikennelain (1710/1995) mukaista kulkuoikeutta 30 metrin etäisyydellä malminetsintälupa-alueen rajasta siltä osin, kun kyse on Natura 2000 -alueesta. Luonnonsuojeluun varatuilla alueilla malminetsinnän kannalta välttämätön liikkuminen tulee rajoittaa talvisaikaan, kun maaperää suojaa routa ja lumipeite.

Uhanalaiset ja rauhoitetut lajit sekä arvokkaat luontotyypit, arvokkaat luontokohteet, pienvesistöt ja niiden välittömät ympäristöt

Romppaiden alue on luonnonoloiltaan poikkeuksellista mm. voimakkaan kalkkivaikutuksen vuoksi, ja alue on Suomen keskeisimpiä kahden luontodirektiivin IV (b) liitteen mukaisen kasvilajin suojelualueita. Nämä yhteisön tärkeinä pitämät, tiukkaa suojelua edellyttävät lajit on myös rauhoitettu luonnonsuojelulailla, jonka 74 §:n mukaan rauhoitetun kasvin hävittäminen on kielletty. Malminetsintähakemusalueella on kymmenittäin em. lajien havaintopaikkoja.

Yhtiö mainitsee hakemuksen liitteenä olevassa luontoarvoselvityksessä tehneensä alueella kasvillisuusinventoinnin kesällä 2016, ja että hakemusalueen uhanalaisesiintymien sijainnit ovat tarkasti tiedossa. Metsähallitus huomauttaa, että luontodirektiivin IV kasvilajien uusia havaintoja on tehty alueella tuon jälkeenkin, tyypillisesti joka kerralla, kun alueella käydään niitä havainnoimassa. Metsähallitus edellyttääkin, että em. direktiivilajeille sopivassa ympäristössä toimittaessa kairauspisteet käydään tarkistamassa maastokaudella, jotta luonnonsuojelulaissa kielletyltä seuraukselta välttyttäisiin.

Metsähallitus korostaa, että lajistollisesti näin poikkeuksellisella alueella toimittaessa yhtiön tulee huolehtia siitä, että toimijalla on aina käytössään ajantasaiset tiedot

alueen lajistosta. Hakemuksen liitteenä olevan luontoselvityksen kuva 1., Uhanalaisten lajien esiintymät tutkimusalueella ja sen läheisyydessä, on uhanalaispisteiden osalta täysin vanhentunut. Ajantasaiset tiedot havaintopaikoista voi hakea aineistopyynnöllä Laji.fi-portaalin kautta.

Yhtiö ilmoittaa jättävänsä uhanalaisesiintymien ympärille vähintään 20 metriä halkaisijaltaan (10 metrin säde) olevan suojavyöhykkeen, mikä voi olla paikallaan esimerkiksi käpähavaintojen osalta. Kymmenen metrin etäisyys tiukasti suojeltuihin rauhoitettuihin kasvilajeihin on kuitenkin aivan liian pieni, kun huomioi kairauskoneen mittasuhteet ja Lapissakin malminetsintäalueilla relevantiksi osoittautuneen öljyvuotojen ja niistä mahdollisesti seuraavien pilaantuneiden maiden kaivutöiden riskin. **Metsähallitus edellyttääkin, että kaivosviranomaisen antaa konkreettisen lupamääräyksen siitä, että rauhoitettuihin ja IV liitteen kasvilajiesiintymiin jätetään koneellisesti toteutettavassa etsinnässä (kairaukset, poraukset ja kaivinkonekaivannot) vähintään 30 metrin suojavyöhyke (60 metrin halkaisija) sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta seuraa luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta.** Metsähallitus muistuttaa kaivosviranomaista siitä, että muut Lapissa luonnonsuojelullisesti arvokkailla alueilla toimivat malminetsintäyhtiöt ovat sitoutuneet 30 metrin suojavyöhykkeeseen.

Alueella on metsälain 10 §:n mukaisia lähteitä, puronvarsia ja lettoja. Hakemusalueella voi olla kartoittamattomia arvokkaita luontokohteita, kuten mm. puron-, noronvarsimetsiä ja lähteitä. Edellä mainitut kohteet ovat lajistollisesti ja metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä, joilla voi olla harvinaista ja uhanalaista kasvilajistoa. Toimintaa ko. alueilla tulee välttää, jotta ne säilyisivät mahdollisimman luonnonomukaisessa tilassa. Esimerkiksi alueilla ei tule tehdä tutkimuskaivantoja ja muutkin tutkimustoiminnot tulee tehdä siten, että elinympäristöjen ominaispiirteet säilytetään (kts. metsälain 10 §:n säädökset). Tutkimustoimintaa pienvesistöjen läheisyydessä tulee välttää myös vesiensuojelullisista syistä. Luonnonsuojelu- ja vesilain viranomaisvalvonnasta alueella vastaa alueen ELY-keskus. Tarkemmat tiedot mainituista alueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, rauhoitetuista ja suojelluista kohteista ja lajeista sekä haetun toiminnan vaikutuksista niihin antaa alueen ELY-keskus.

Kulttuuriperintö

Alueelta ei tunneta kulttuuriperintökohteita.

Alueelta ei ole tarkoin kartoitettu muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäänöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet tulee ottaa huomioon maankäytössä. Metsähallituksen tiedossa ei ole em. kohteita hankkeen alueella, mutta Metsähallitus ei tule tekemään alueella maastokartoituksia ko. hankkeen johdosta. Metsähallitus ei sitoudu tällä lausunnollaan vastuuseen alueen mahdollisista vielä löytymättömistä kohteista.

Virkistysrakenteet

Alueella ei ole tiedossa virkistysrakenteita tai reittejä.

Vahinkojen ehkäiseminen

Tutkimustoiminta tulee suunnitella siten, että maastolle, puustolle ja taimikoille aiheutuvat vahingot olisivat mahdollisimman vähäisiä. Alueella liikkumisessa tulee tieverkoston lisäksi käyttää mahdollisimman paljon maastossa olevia ajouria. Metsähallituksen tieverkostoa ja maastouria käytettäessä tulee huomioida tiestön ja maastourien kuntotilanne sekä siltojen kantavuudet. Tienpohjat maastossa ovat suurelta osin heikkokuntoisia talvikäyttöön tarkoitettuja tienpohjia. Tiestön ja maastourien kuntoon ja käytettävyyteen vaikuttaa mm. kevään ja kovien sateiden aiheuttama kelirikko.

Lisäksi Metsähallitus edellyttää, että toiminnassa tapahtuvista poikkeustilanteista, esimerkiksi polttoainevuodoista tai muista onnettomuuksista, jotka voivat vaikuttaa alueen luonnonoloihin, tulee ilmoittaa välittömästi Metsähallitukselle.

Toiminnanharjoittajan tulee kaikilta osin vastata aiheuttamistaan vahingoista. Metsähallituksen yhteyshenkilö liiketoiminnan alueiden osalta vahinkoasioissa on Metsähallitus Metsätalous Oy:n Etelä-Lapin metsätiimin aluepäällikkö Ossi Pesälä, s-posti: ossi.pesala@metsa.fi, puh. 040 610 4339.

Turvallisuuden parantaminen

Mikäli tutkimusalueella suoritetaan sellaisia syväkairauksia, joista kairauksien jälkeen jää maastoon pysyvästi maanpäällisiä metallisia tai muovisia maaputkia, Metsähallitus edellyttää, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpataan. Vähän lumen aikana putket ovat vaarallisia mm. moottorikelkkailijoille. Maanpäällisistä putkista voi aiheutua vahinkoja myös metsäkoneille ja muille maastoajoneuvoille. Esimerkiksi metsäkoneiden renkaat rikkoontuvat osuessaan maaputkien päihin. Tutkimuskaivantojen turvallisuuteen ihmisille ja eläimistöille on kiinnitettävä erityistä huomiota luiskauksin, merkinnällä heijastin- ja liputuskepein ja varoituksin. Lippusiimojen ja ns. pyykkinarujen käyttö on kielletty, koska erityisesti porot ja hirvet voivat tarttua niihin sarvistaan. Edellä mainitulla toimenpiteellä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään materiaalivahinkoja. Metsähallitus katsoo, että malminetsintäluvan saaja on kaikilta osin vastuussa näistä vahingoista Metsähallitukselle ja kolmannelle osapuolelle.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Alue sijoittuu Palojärven paliskunnan alueelle.

Laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että sen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

Metsähallituksen oman toiminnan vaatimukset

Metsähallitus korostaa, että tässä lausunnossa esitetyt ympäristönäkökohdat ovat sellaisia, jotka Metsähallitus ottaa itsekin huomioon omassa toiminnassaan. Metsähallitus on sitoutunut näihin periaatteisiin lakisääteisen velvoitteen lisäksi mm. omassa sertifioidussa ympäristö- ja laatujärjestelmässään. Näin ollen Metsähallitus ei edellytä malminetsintäluvan hakijalta enempää kuin mitä Metsähallitus vaatii omalta toiminnaltaan.

Päätöksen täytäntöönpano mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta

Metsähallituksen näkemyksen mukaan malminetsinnän tulisi perustua lainvoimaisiin lupapäätöksiin. Osa yhtiön lupahakemuksessaan esittämistä malminetsintätoimenpiteistä on lisäksi vaikutuksiltaan sellaisia, ettei kaivoslain edellyttämä olojen palauttaminen aiempaa vastaaviksi ole toimenpiteiden jälkeen mahdollista. Mikäli kaivosviranomainen vastoin Metsähallituksen näkemystä kuitenkin antaa alueelle täytäntöönpanomääräyksen, tulee Luontopalvelujen hallinnassa olevat Romppaiden ja Kaitajärven säädösvalmistelukohteet jättää sen ulkopuolelle. Metsähallitus esittää myös täytäntöönpanomääräyksellä toteutettavien toimenpiteiden rajaamista niin, etteivät ne mahdollista tutkimuskaivantojen ja -ojien tekemistä.

Lausunnon laatimiseen on osallistunut Luontopalveluista maankäytön erityisasiantuntija Pauliina Kulmala.

Pasi Molkoselkä
kaivosalan asiantuntija
Metsähallitus, Kiinteistökehitys

4503/12.03.03.00.01/2024
LAUSUNTO 15.4.2024

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66 (Opastinsilta 12B)
00521 Helsinki
(kaivosasiat@tukes.fi)

YLITORNIO, MÄNNISTÖ – MALMINETSINTÄLUPAHAKEMUS / ML2016:0046

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Tornionlaakson museolta lausuntoa Ylitornion kunnan alueella sijaitsevaan Männistön alueeseen kohdistuvaan malminetsintälupahakemukseen. Tornionlaakson museo on museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona kulttuuriperinnön lausuva asiantuntija, jonka vastuualueeseen kuuluu Ylitornio. Museo lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta.

Lausuntopyynnön mukana on toimitettu malminetsintälupahakemus ML2016:0046, Männistö-nimisen malminetsintälupahakemusalueen tutkimussuunnitelma (Mawson Oy) sekä Liite 1 kartta malminetsintälupahakemusalueesta.

Malminetsintäalue Männistö käsittää kokonaisuutena 2 141,34 hehtaarin alueen Ylitornion kunnan itäosassa, noin 50 kilometriä Rovaniemen kaupungista länteen. Kyseessä on jatkoaikahakemus.

Mawson Oy hakee jatkoaikalupaa hakemuksessa määritellylle Männistö-nimisen alueen malmipotentialin jatkokartoitukselle. Tutkimussuunnitelman mukaan maastotutkimustyöt käsittävät perusteellisia geologisia ja geofysikaalisia tutkimuksia sekä syväkairauksia. Syväkairauksen lisäksi alueelle suunnitellaan tutkimuskaivantoja ja niihin liittyviä näytteenottoja. Maastotöitä tehdään koko tutkimusalueilla.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Länsi-Lapin maakuntakaavassa (2015) tutkimusalue on osoitettu *Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M)* ja se sisältyy *Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhykkeeseen (ek)*. Tutkimusalueen sisällä oleva Natura-alue on osoitettu *Luonnonsuojelualueeksi* merkinnällä SL. Alueella ei ole tarkempaa kaavaa. Lupahakemuksen mukaisella malminetsinnän kohteena olevalla alueella ei tietyvästi sijaitse rakennuksia tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joihin malminetsinnällä olisi mahdollisia vaikutuksia. Lähimmät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sijaitsevat noin 200 metrin päässä etelässä Kaitajärvellä ja 1,5 kilometrin päässä lännessä Koirajärvellä.

Ottaen huomioon tässä lausunnossa jäljempänä mainitun inventoinnin ja alueen elinkeinohistorian tutkimusalueella voi olla ennestään tuntemattomia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja muun muassa luonnonmuistomerkkejä (esimerkiksi kookkaita/iäkkäitä puita). Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi Rompaanojan niityla-

toa. Mikäli malminetsintään liittyvää kairausta tai muita koneellisia toimenpiteitä kohdistuu rakennusten, rakennelmien tai luonnonmuistomerkkien läheisyyteen tulee ne huomioida maastossa eikä niille tule aiheuttaa vahinkoa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Malminetsintälupahakemuksen alueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänöksiä. Männistö -nimiseltä malminetsintäalueella on inventoitu vuonna 2011 osana Ylitornion ja Pellon eteläosien valtion maiden kulttuuriperintöinventointia. Inventoinnissa Ylitornion alueelta löytyi esihistoriallisten asuinpaikkojen sekä pyyntikuoppakohteiden lisäksi erilaisia historiallisen ajan rakennelmia. Osa kulttuuriperintökohteista liittyy 1800- ja 1900-lukujen metsätalouteen, niittytalouteen sekä poronhoitoon. Myös malminetsintäalueelta löydettiin inventoinnissa kaksi purettua metsätyökämpää ja 1900-luvun niittylato. On mahdollista, että Männistö-malminetsintäalueella sijaitsee ennestään tuntemattomia historiallisen ajan muinaisjäänöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Suunnitelmassa mainitut maahan kajoavat toimenpiteet, erityisesti tutkimuskaivantojen tekeminen, ja kulkeminen työkoneilla saattavat tuhota mahdollisia muinaisjäänöksiä. Mikäli karttaliitteessä merkityllä alueella aiotaan suorittaa kaivinkoneella tehtäviä tutkimuskaivantoja, tulee niiden tarkennettua pyytää uusi lausunto Tornionlaakson museolta. Tuolloin määritellään arkeologisten selvitysten tarve ja laajuus.

Tornionlaakson museo muistuttaa yleisellä tasolla, että muinaismuistolain (295/1963) 1 §:n mukaisesti ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen tai muu kajoaminen kielletty. Lisäksi muinaismuistolain 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Tornionlaakson museo) arkeologille. Niin ikään muinaismuistolain 16 §:n mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta rakennustutkija Teija Ylimartimo. Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on vs. arkeologi Laura Ohenoja (laura.ohenoja@tornio.fi, puh. 040 482 0773).

Titta Kallio-Seppä
Museonjohtaja

Laura Ohenoja
Arkeologi, vs.

Tiedoksi Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lapin ELY-keskus, Maankäyttö ja ympäristövaikutukset yksikkö
Ylitornion kunta